

даних процесів зумовлена необхідністю залучення до господарського обороту фінансових, матеріальних, трудових, інформаційних та інших ресурсів, визначення предмету діяльності, вибору способів виробництва, формування цінової та збутової політики тощо.

В системі управління підприємством бухгалтерський облік виконує ряд важливих функцій, які дають змогу виключати інформаційні перешкоди між керуючою та керованою системою, а головне раціоналізувати процес прийняття управлінських рішень. Через виконання функцій бухгалтерського обліку в системі управління підприємством можна оцінити ефективність організації обліку на конкретному підприємстві. Отже, ефективність організації та ведення бухгалтерського обліку забезпечується шляхом налагодження інформаційних зв'язків між підсистемами та рівнями управління та виражається у задоволенні інформаційних запитів керуючої системи. Таким чином, система бухгалтерського обліку в системі управління підприємством виконує функцію забезпечення управлінського персоналу усіх рівнів управління, сформованою відповідно до єдиних методологічних засад, аналітичною та узагальненою інформацією, необхідною для поточного та стратегічного планування, аналізу, контролю та прийняття управлінських рішень з метою досягнення визначених цілей господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець та ін.; під заг. ред. і з передм. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.
2. Голов. С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія / С. Ф. Голов. – К.:ЦУЛ, 2007. – 522 с.
3. Сіренко Н. М., Баришевська І. В., Щербина Ю.О. бухгалтерський облік у управлінні підприємством : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2016. 130 сЦУЛ, 2007. – 522 с.

ОСОБЛИВОСТІ ГРУПУВАННЯ СТАТЕЙ ВИТРАТ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

Олег ОЛЕКСЕНКО

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», Україна

Науковий керівник: к.е.н., доцент, асистент Світлана СТЕНДЕР

Ключові слова: постійні, змінні, напівзмінні та прямі витрати, рослинництво, бухгалтерський облік, виробництво.

Створення нових організаційно-правових форм господарювання, які діють в сучасних умовах, надання сільськогосподарським підприємствам повної самостійності у вирішенні питань діяльності і вибору загальноприйнятих форм та методів бухгалтерського обліку, з врахуванням останніх особливостей обліку і контролю витрат на виробництво продукції рослинництва вимагають детального вивчення й подальшого їх вдосконалення.

Всі методи визначення зв'язку між витратами і виходом продукції передбачають їх поділ на постійні та змінні. Однак, слід визнати, що цей поділ носить лише умовний характер, а в окремих галузях подібного поділу недостатньо, зокрема для сільськогосподарських підприємств, особливо, якщо це стосується галузі рослинництва.

Рослинництво має специфічні особливості, що також впливають на ведення бухгалтерського обліку. Для нього характерний сезонний характер виробництва, розрив між періодами виконання технологічних процесів і одержання готової продукції. Виробничі витрати в рослинництві здійснюються протягом тривалого часу, причому дуже нерівномірно, технологічний процес залежить від природних умов і практично не може бути прискорений за рахунок інтенсифікації [1].

З цією метою розглянемо групування прямих витрат з врахуванням їх поділу на три групи в галузі рослинництва. За основу взято склад статей витрат, наведений у Методичних рекомендаціях з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132 (табл. 1).

Таблиця 1

**Групування статей витрат відносно обсягу виробництва в галузі
рослинництва**

№ з/п	Назва статей	Змінні	Умовно-змінні	Постійні
1.	Насіння і посадковий матеріал	-	+	-
2.	Паливо і мастильні матеріали	-	+	-
3.	Добрива	-	+	-
4.	Засоби захисту рослин	-	+	+
5.	Оплата праці з відрахуваннями	+	+	+
6.	Роботи і послуги	+	+	+
7.	Витрати на ремонт необоротних активів	-	-	+
8.	Інші витрат на утримання основних засобів	-	-	+
9.	Інші витрати	-	-	+

Джерело: власні дослідження

З таблиці 1 видно, що витрати на оплату праці можуть бути віднесені до змінних, якщо її нараховують за одержану продукцію, умовно-змінних – за обсяг виконаних робіт, постійних – якщо працівнику нараховується заробітна плата згідно ставки. Такий поділ витрат відіграє суттєву роль при бюджетуванні, формуванні фактичних витрат, при операційному контролі та підведенні підсумків діяльності, тобто стосується майже всіх питань управлінського обліку.

Отже, змінні витрати у рослинництві, як правило, виникають в період збирання врожаю, тому доцільно формувати дані про ці витрати окремо й відображати в аналітичному обліку окремими позиціями, тобто витрати на збирання у відповідному реєстрі слід фіксувати окремо, виділяючи при потребі змінні та умовно-змінні витрати, що дозволить при аналізі використовувати цю інформацію належним чином.

Переглянути склад витрат галузі рослинництва з метою виділення в обліку ті, які не залежать від кількості одержаної продукції, але за певних умов можуть перетворитися у змінні, наприклад, витрати на утримання токів, зерносховищ тощо слід обліковувати на окремих аналітичних рахунках, а в кінці року розподіляти між окремими культурами пропорційно до кількості продукції, що зберігалася та була оброблена на цих об'єктах. В галузі рослинництва пропонується витрати класифікувати з урахуванням поділу витрат на постійні, змінні та умовно-змінні; для розрахунку точки беззбитковості в аналітичному обліку виділяти окремо прямі змінні витрати по кожному виду супутньої продукції, а вартість побічної продукції виключати із складу умовно-змінних витрат. Крім того, прямі змінні та умовно-змінні витрати необхідно виділяти в окремі статті, а постійні – об'єднувати в одну.

Запропоновані заходи автором значно посилять аналітичні можливості бухгалтерського обліку та відіграють суттєву роль при контролі за витратами в галузі рослинництва. Основною метою обліку витрат на виробництво продукції рослинництва сільськогосподарського підприємства є своєчасне, повне, вірогідне відображення фактичного розміру і складу витрат та контроль за використанням всіх видів виробничих ресурсів, а також обсягу виробленої продукції в натуральних та грошових вимірниках.

Список використаних джерел

1. Морщенок Т.С. Особливості визначення собівартості основних видів сільськогосподарської продукції / [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.zgia.zp.ua
2. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної економіки України № 132 від 18.05.2001 р. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text) Text (дата звернення: 29.10.2023).
3. Огійчук М.Ф., Сколотій Л.О. Бюджетний контроль за витратами та доходами сільськогосподарської діяльності відповідно вимог П(С)БО 30 «Біологічні активи» // зб. «Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: етапи та перспективи». II Міжнародна наук.-практ. конф.: зб. тез та виступів. К.: НМЦІАЕ, 2016. 246 с.
4. Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник за ред. Жука В.М. К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2017. 368 с.